

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

DE || LIBERTATE || CHRISTIANA ||

Lensaeus, Johannes

Antverpiae, 1590

Capvt XII. Non hominem merum aut Angelum liberare nos potuisse, sed eum solam qui Deus simile esset ac homo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46059](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46059)

Deo, emundauit consciētias nostras ab operibus mortuis, ad seruiendum Deo viuenti. Purgatos verò nos à peccatorum sordibus, Deoque vera libertate seruiētes, euehet idem ille sanguis ad beatā immortalitatem: vt non sit, quamobrem hīc mortem magnopere formidare debeamus, quam ille sua morte destruxit, subactō prostratoque eo, qui mortis habebat imperium. Vnius, inquit Ambrosius, morte mundus redemptus est. Potuit enim Christus non mori, si voluisset. sed neque refugiendam mortem tanquam ignātam putauit, neque meliūs nos quān moriēdo seruasset. Itaque mors eius, vita est omniū; morte eius signamur: mortem eius orantes annunciamus: mortem eius offerentes prædicamus: mors eius, victoria eius: mors eius sacramentum est: mors eius, annua solennitas mundi est. Quid præterea de eius morte dicamus, cū diuino probemus exemplo, quoniā immortalitatem mors sola quaesuit, atque ipsa se mors redemit? Non igitur merenda mors, quæ causa salutis est publicæ: non fugienda mors, quam Dei Filius non dedignatus non fugit. Hæc ille cap. 8. & 9. libri de fide resurrectionis. Hominem ergo Dei filiū esse oportuit, vt moreretur: mori autem, vt sacrificaretur. Vnde enim, inquit Augustinus in Psalm. 84. sacrificium offerret pro peccatis nostris, nisi moreretur? Sacrificari porrò Dei Filium necesse fuit, vt tali sacrificio Patris ira placaretur. Quia enim in mundo non inuenit mundum quod offerret, seipsum obtulit, peccati totius expertem.

CAPVT XII.

*Non hominem merum aut Angelum liberare nos potuisse,
sed eum solam qui Deus simul esset ac homo.*

EX quibus intelligitur, non vulgaris hominis sufficere mortem, quantumuis ille iustus esset & innocens, multa que erga Deum & homines charitate flagraret.

graret: sed omnino Deum & hominem esse, qui nos redimere posset, oportuisse. Si enim Angelus esset duntaxat aut Deus, mori non posset: cum tamen pro morte quam merueramus, mortis compensationem diuina iustitia requireret. Si autem homo tantum esset, non Deus, tanti pretij non esset ea mors, vt æquare posset offensam seu pœnã quam incurreramus. Quid enim est vnus hominis temporaria mors, si cum æterna, nec vnus hominis, sed totius generis morte conferatur? Namque etsi mihi illum fingas innocentem, & omni virtutum genere instructum; si eundem à Spiritu sancto constituas ad mortem subeundam impellere, sibi quidem ille magnum promereri præmium poterit, at pro tot hominum æterna damnatione, nihil omnino condignum exsoluet. Nocere quippe vnus homo ac perniciosus esse omnibus potuit, qui ex eo nascerentur: sed quos perdiderat, ad salutem reuocare, quocumque tormentorum mortisque genere afficeretur, non potuit. Etenim vt offensam prætereas, propter quam indiget ipse liberatore; vt illam facias gratuita Dei beneficio sic abolitam, vt ne vestigiũ quidem eius supersit vllũ: tamen neque ex personę dignitate, neque ex acerbitate supplicij, potest quicquid tolerauerit patere esse sempiternis omnium in gehenna tormentis. Ad verò ipsius Dei morte quid potest pretiosius reperiri? Nam etsi vnus patiebatur (inquit doctissimus Cyrillus) tamen vt Deus, supra omnem creaturam est dignus, & vita omnium multo præstantior. Idcirco iniquitas omnis obstruxit os suum, vt Psalmista canit, & peccati lingua obticuit, cum delinquentes accusare non possit. Iustificati enim sumus, cum debita nostra pro nobis Christus reddiderit. Liuore namque eius sanati omnes sumus. Et rursus libro priore de recta fide ad Reginas, Saluauit, inquit, mors Christi. obtulit enim suam carnẽ pro nobis, & dans seipsum morti propter nos,

*Lib. 12. in
Ioan. Cap. 19.*

nos, omnes à mortis eripuit vinculis. Sufficiens enim fuit vnus pro omnibus moriens, qui dignissimus erat omnium: quia & natura Deus, Verbum ex Patre est, & proprium eius corpus fuit, quod pro nobis in odorem suauitatis, Deo & Patri oblatum est. Sic ille. Accedebat autem, sicuti par erat, ad tam inestimabilem personæ dignitatem, singularis quædam naturæ humanæ integritas, & inculcata modis omnibus animi mundiciæ: per quam ex ipsa contractam origine, quæ de Spiritu sancto processerit, efficiebatur, vt nullo redemptore, qui nunquam fuisset captiuus, indigeret. Hæc igitur duo sunt, propter quæ solus ille redemptor, solus mediator Dei & hominum, solus liberator & medicus animarum esse potuerit: videlicet diuinitas cum naturæ humanæ candore & singulari puritate coniuncta. Si enim Deus non esset, inquit Leo, non afferret remedium: neque natura humana, quâlibet pura & libera, ad auferendum mundi peccatum sufficiens atque idonea fieret, nisi vnione verbi Dei, non naturali confusione, sed solùm personali vnitate mirificè sublimaretur. Si autem communi nascentium lege, sub peccati iugo teneretur, quoniam modo subuenire captiuus potuisset, qui esset ipse captiuus? quam suæ naturæ gratiam satis hostiam obtulisset, quam peccato contaminatam reperiri necesse esset, nisi eius cui offerretur, gratia purgaretur? At filius Dei, nostræ (vt D. Chrysostomus ait) naturæ primitias obrulit Patri: & oblatum donum miratus est Pater, quod tanta dignitas offerebat, & quod offerebatur nulla macula scædabatur. Animaduertis, opinor, duo illa quæ commemorauimus, diuum Chrysostomum studiosè coniunxisse: nimirum dignitatem personæ seipsam offerentis, quæ ex diuinitate erat infinita & inexplicabilis: & eiusdem in natura quam assumpserat, expertem maculæ omnis integritatem. Sanè beatus Apostolus in epistola ad

O 2

Hebræos,

*Homilia de
Ascensione.*

Hebræos, de Christi sacerdotio, quo omnium expiata peccata sunt, differens, eiusque præ Aaronico incomparabilem excellentiam demonstrans, in id incumbit maximè, vt Christi sacerdotis secundū ordinem Melchisedech diuinitatē puritatemq. singularē adstruat, ex eaque præstantiam euincat sacrificij crucis inæstimabilem. Talis decebat, inquit, vt esset Pontifex, sanctus, innocens, impollutus, segregatus à peccatoribus, & excelsior cælis factus: qui non habet necessitatem quotidie (quemadmodum sacerdotes) prius pro suis delictis hostias offerre, deinde pro populi. hoc enim fecit semel se offerendo. Lex enim homines constituit sacerdotes, infirmitatem habentes: sermo autē irrisurandi qui post legem est, Filium in æternū perfectum. Præclarè igitur D. Ambrosius, cū rationem persuadēdi hæc quæ de Christi morte dicimus, præscriberet: Hæc, inquit, est fidei gloria, si verè intelligas crucem Christi: alię cruces nihil mihi profunt, sola crux Christi mihi utilis est. Et verè utilis, per quam mihi mundus crucifixus est, & ego mundo. Si mihi crucifixus est mundus, scio quia mortuus est, non diligo eum: scio quia præteriit, non concupisco eum: scio quia corruptela consumet hunc mūdum; quasi fœtidum vitæ, quasi luem caueo, quasi nociturum relinquo. Sed non statim per crucem possunt aliqui credere salutē mundo refusam. Adstrue ergo per historias Græcorum hoc fuisse possibile. Sic interdum etiam Apostolus suadet incredulis, nec versus refugit poëticos, vt fabulas destruat poëtarum. Si enim reuocetur in memoriã quod legiones sæpe & magnos populos, oblati aliquorum mortibus, historiæ Græcorum asserant liberatos: Si recordentur quod Imperatoris filia, propter Græcorum exercitus transferendos, ad sacrificium sit vocata: Si nostrum illud consideremus, quia sanguis taurorum & hircorum, & cinis vitulæ aspersus, inquinatos sanctificat

Hebr. 7.

Lib. 6. in Luc.
cap. ultimo.

Galat. 6.

Iphigenia filia
Agamemnonis.

Etificat ad carnē emundandam, sicut ad Hebræos scri- *Cap. 9.*

ptum est: Si pestilentia regionum aliquibus hominum contracta peccatis, vnus alicuius morte asseritur esse resoluta: quod aut ratione præualuit, aut dispositione conualuit, quo facilius in crucem Domini crederetur: procliuē erit, vt qui sua negare non possunt, nostra confirmēt. Sed quoniam nullus hominum tantus esse potuit, qui totius mūdi peccata tolleret; neque Enoch, neque Abraham, neque Isaac, qui licet morti se obtulerit, seruatus tamen est, quia omnium non poterat abolere peccata; quis enim tantus homo, in quo omnium peccata morerentur? idcirco non vnus ē plebe, non vnus ē numero, sed Dei Filius à Deo Patre electus est:

Qui cū supra omnes esset, pro omnibus se posset offerre: quem mori oportuit, vt cū esset fortior morte, alios liberaret: Factus inter mortuos sine adiutorio

Psalm. 87.

liber: sine adiuuēto scilicet hominis, aut alicuius creaturæ: liber à morte: & bene liber, qui seruitutem cupiditatum repulit, mortis vincula nesciuit. Et rursum,

libro quinto: Quæredus est, inquit, medicus, Sed quis iste tantus est, qui faucia mētis medeatur vulneribus?

Eccl. 7. 12. 13.

Quis tantus est homo, qui possit aliis subuenire, cū sibi ipse nō possit? Quis aliis possit vitam reddere, cū ipse mortem nō possit euadere? Omnes in Adam moriuntur, quia per vnū hominē in hunc mūdum peccatum introiuit, & per peccatum mors; ita in omnes homines pertransijt, in quo omnes peccauerunt. Illius igitur culpa, mors omniū est. Denique missi sunt Sancti, missi sunt & Prophetæ, qui oracula diuina loquerentur; nec quicquam promouere poterunt. Quæramus ergo aliquem de Angelis aut Archangelis medicum: sed quemadmodum mihi possunt præsidium ferre ne peccem, cū ipse Archangelus à peccato non potuerit abstinere? Quemadmodum ad Paradisum Angelus reuocare me poterit, cū ipse Satanas & an-

geli sui, sedem quam acceperant, seruare non poterunt. Et iterum libro 4. Quis tantus esset dux qui prodesset omnibus, nisi ille qui supra omnes est? Quis me supra mundū constitueret, nisi qui maior est mundo? Quis tantus esset dux, qui posset masculū & feminam, Iudæum & Græcum, barbarum & Schytam, seruum & liberum vno regere ductu, nisi solus qui est omnia & in omnibus, Christus? Hæc D. Ambrosius. Qui quod ait primo loco, reliquas nihil prodesse crucis, si ad solum respexisset exemplum, nullo profecto modo dixisset. Quis enim nesciat vel beati Apostolorum principis crucem plurimū exempli, utilitate profuisse? Sed altiore consideratione & insigni illa fidei gloria, quam in eo dicit esse sitam, vt verè Christi crucis intelligatur, mysterium nobis crucis mortisque aperire voluit. Hoc autem mysterium & arcanum in eo plane positum est, si in illa quauis probrosa cruce, pretium cogites infinitum, quod & mundus redemptus est, & mille, si tot fuissent, alij redimi potuissent. Multo si quidem plura (ait Chrysostomus) Christus pro nobis exsoluit quam debeamus, tantoque plura quāto guttulam exiguam pelagus excellit immensum. Si item meritum intuearis singulare, cuius intuitu omnia quecunque sunt salutaria, hominibus alioqui indignis tribuuntur, si remedium spectes, quo deprauato generi nostro ad bene beateque viuendum, potentissime succurritur, si denique sacrificium illud vnicum vnius Dei & hominū mediatoris, cuius oblatione omnium electorum perfecta est salus, contempleris, Sed est Leo Pontifex in hoc tanto mysterio explicando varius & eloquens, dignusque omnino, cuius per verba singula, grauissimæ sententiæ annotentur. Et sermone quidem eo, qui quintus est de passione Dominica: Iustus, inquit, & misericors Deus non sic iniuria suæ voluntatis est vsus, vt & ad reparationem nostram, solam

*In cap. 5. epist.
ad Roman.*

poten-

potentiam benignitatis exerceret: sed quia consequens fuerat, vt homo faciens peccatum, seruus esset peccati; sic medicina ægris, sic reconciliatio reis, sic redemptio est impensa captiuis, vt condemnationis iustæ sententia, iusto liberatoris opere solueretur. Nam si pro peccatoribus sola se opponeret deitas, non tam ratio diabolum vinceret quàm potestas. Et rursum, si causam lapforum sola ageret natura mortaliû, non erueretur à conditione, quæ libera non esset à genere. Vnde oportuit in vnum Dominum nostrum Iesum Christum & diuinam & humanam conuenire substantiam: vt mortalitati nostræ per Verbum carnem factum, & originou hominis subueniret, & passio. Et sermone 8. de Natiuitate Domini: In totius, inquit, generis strage communi, vnum solùm fuit remedium sub diuinæ rationis occulto quod posset subuenire prostratis, si aliquis filiorum Adam, originalis præuaricationis alienus atque innocens nasceretur; qui cæteris exemplo prodesset, & merito. Sed quia hoc naturalis generatio nõ sinebat, nec poterat vitiatæ radicis sine semine propago esse, de quo scriptura dicit: Quis potest facere mûdum, de immûdo conceptû semine? nõne tu qui solus es? Dominus Dauid, factus est Filius Dauid: & de promissi generis fructu, proles est orta sine vitio; in vnam personam gemina conueniēte natura: vt eodem conceptu, eodemque partu, gigneretur Dominus noster Iesus Christus, cui vera inesset deitas ad miracula operum, & vera humanitas ad toleratiam passionum. Et sermone septimo, Aliter, inquit, ab æternæ mortis vinculis nõ possemus absolui, nisi in nostris fieret humilis, qui omnipotens permaneret in suis. Et serm. 5. Nisi Verbum Dei, caro fieret, mors adhuc regnaret ab Adam. Et quarto: Nisi ad humana descendere dignaretur omnipotens, nulla quenquam species iustitiæ, nulla forma sapientiæ, à captiuitate diaboli, & à pro-

fundo æternæ mortis erueret. Condemnatio enim ex vno in omnes transiens permaneret; & letali vulnere tabefacta natura, nullum remedium reperiret: quia conditionem suam, suis viribus mutare non posset. Et sermone tertio: Offerenda erat pro reconciliandis hostia, quæ esset nostri generis: locia, & nostræ contaminationis aliena: vt hoc propositum Dei, quo peccatum mundi in Iesu Christi placuit natiuitate ac passione delere, ad omnium generationum secula pertineret. Et hæc quidem apud Leonem scripta reperiuntur. Sed & diuus Fulgentius libro secundo ad Trasimundum Regem, cap. 2. de eodem mysterio hæc luculenter satis explicata reliquit: Inquirendus, inquit, fuit vnus, cuius esset natura hominum reformanda munere, informanda lumine, confirmanda virtute: vt æqualitas æterna iustificaret impiam, instrueret insciam veritas, virtus firmaret inualidam. Sed hoc nunquid posset homo per solum hominem, aut in solo quolibet homine reperire? Nullo modo. Quis enim homo posset existere medicus humani vulneris, cum omnes in radice vitata, communio circumplecteretur virij naturalis? vel qualiter posset per se solum medelam vulneratis afferre, cuius ortus teneretur in vulnere? quove modo beneficentiæ largitor vniuersalis existeret, quem alienæ opis indigum natura monstraret? Veræ igitur salutis exhaustus homo diuitiis, perenni bonorum possessione priuatus, forsitan angelico fuit iuuamine subleuandus; vt ille qui domus luteæ feculentus ergastulo, ad facultatē purioris vitæ nequiuisset aliquatenus adspirare, gratia iuuaretur opitulationis angelicæ, qua pristinæ offensionis deposuisset illuuiem, & amissæ dudum puritatis resumeret dignitatem. Veruntamen nec angelico poterat hoc reparationis munus adipisci subsidio. Angelica quippe natura tunc homini reparando aliquatenus esset idonea, si cadēdi mobilitate nūquam

natu-

naturaliter fuisset obstructa. Cùm verò se iuuaminis egenam, consubstantialis ruinæ documento testetur; profectò cognoscitur multo minùs ad humanæ posse redintegrationis efficaciam redundare, quæ propriæ nequeat stabilitati sufficere. Suis autem ad custodiam sibi sat esse viribus non incongruè crederetur, si nulla pars eius in deterius laberetur. Vnitas enim naturalis vniuersitatem circumplexa naturæ angelicæ, tota procul dubio maneret impassibilitatis firmamento subnixæ, si passioni non esse posset obnoxia: nec vnquam pareretur in reliquo, quod perpeti non posset in toto. Cùm verò quædam pars eius de cælesti beatitudinis culmine, in imam perpetuamque cernitur deuoluta miseriam, Beato Petro dicente: *Quia Deus Angelis* *Epist. 2. cap. 2.* peccantibus non pepercit, sed carceribus caliginis inferni tradidit, in iudicio puniendos reseruari: profectò cognoscitur vniformi cunctos opprimi potuisse ruinæ consortio, nisi quos vellet à casu prauitatis virtus illa defenderet, quæ sola naturaliter mutari deprauarique non posset. Ipsa igitur etiam homini reparatio fuit necessaria: quia non alia stantem angelum à ruina potuit custodire, nisi illa quæ lapsum hominem, post ruinam potuit reparare. Vna est in vtroque gratia operata: in hoc vt surgeret, in illo ne caderet. In illo, ne vulneraretur: in isto, vt sanaretur. Ab hoc infirmitatem repulit; illum infirmari non sinit. Illius esca, istius medicina. Hunc autem quisquis sanum sapit, filium Dei esse non ambigit, qui est virtus & sapientia Patris. Sapientia, quæ cuncta disposuit: virtus, quæ omnia creauit. Sapientia, quæ illuminat: virtus, quæ adiutorium præstat. Sapientia, quia immutabilis; virtus, quia insuperabilis. Hactenus Fulgentius. Cui & illa apud Emisennum scripta pulchrè consonant. Placuit, inquit, Deo secundum iustitiam suam pro humano genere offerre hominem purum & immaculatum, segregatum à peccato-

catoribus. Sed talem regio nostra non habet: quia non subuenire peccato poterat simili peccato obnoxius; nec interuenire pro seruis, astrictus legibus seruitutis. Hæc homilia 6. de Pascha. Homilia verò vndecima: Dicis, inquit, potuisset Deus per aliquem Angelorum commodiùs redemptionis nostræ administrare militiam. Non ita est. nam inordinatū & indecens erat, vt quod factor condiderat, factura repararet. Simul persona vnus angeli valere non poterat totius mudi salutem, & infra, Cur, inquit, non per angelum? quia absolueret creaturam creatura non poterat, quia impossibile erat, vt conseruus seruis tribueret libertatē; impossibile erat, vt peccati capax peccata donaret, & Dei famulus Dei munus impleret. hoc apud veteres de tanti mysterij ratione. Nec verò aliud quicquam aptiùs significat locus Apocalypsis quinto, vbi liber ille ponitur captiuitatis humanæ, scriptus intus & foris, propter ipsa cum occulta, tum & manifesta hominum peccata, quibus mortis rei tenebantur; Cuius libri cum neque in celo, neque in terra, neque subtus terram, posset quisquam firmissima signacula, propter incommutabile iustitiæ diuinæ decretum, resolueret (cui iustitiæ nulla pura poterat satisfacere creatura) flebat Ioannes multum: quoniam nemo dignus inuentus est, aperire librum, nec videre eum. sed vnus è senioribus dicit illi: Ne flueris. Ecce vicit Leo de tribu Iuda, radix David, aperire librum, & soluere septem signacula eius. Quod vt intelligatur dictum propter sacramentum redemptionis, quam Agnus ille sua morte peregit, sequentia faciunt. Quippe cum aperuisset librum, tales ei laudes offeruntur: Dignus es Domine accipere librum, & aperire signacula eius: quoniam occisus es, & redemisti nos Deo in sanguine tuo ex omni tribu. Hic igitur est qui liberauit pauperem à potente, & pauperem cui non erat adiutor, nisi videlicet ille adiuuaret. Non enim,

enim hoc, inquit Augustinus in Psalmum 71. efficere potuit vel cuiusquam virtus, vel quisquam homo iustus, vel aliquis angelus.

CAPVT XIII.

*Quanta diuini verbi sapientia reluceat in opere
humana liberationis.*

SED quo plenius mysterij huius magnitudo perspicatur, operæpretium fuerit, diuinæ sapientiæ, qua nostræ redemptionis opus executus est Dei filius, quoad nostra quiuerit imbecillitas, contemplari rationem. Neque enim de nihilo esse censendum est, quod Dei Filius peculiariter in sacris literis Sapientiæ nomine crebrò designetur. Nam cum pronunciat in scripturis vel narratur aliquid de Sapientia, siue dicente ipsa, siue cum de illa dicitur, Filius nobis potissimum insinuatur, inquit Augustinus. Exempla sunt, velut in Evangelio: Propterea Sapientia Dei dixit, Ecce ego mitto ad vos Prophetas, &c. Quo loco de seipso sic loqui Dei Filium, ex Matthæo constat: apud quem hoc ita expressum est, vt Christus ipse loqui significetur: Ecce ego mitto ad vos, &c. Item: Iustificata est sapientia à filiis suis: id est, ego ipse qui Dei sum Sapientia. Et in epistola priore ad Corinthios, dicitur Christus Dei virtus & Sapientia. Ac rursus, Qui factus est, inquit Paulus, nobis sapientia. In veteri quoque Instrumeto multa sunt loca, vt Prouerbiorum 8. & 9. Sapientiæ 7. 9. & 10. Per sapientiam, inquit, sanati sunt, quicumque placuerunt tibi: id est, per Christum incarnatum. Ecclesiastici quoque vigesimo quarto, & Baruch. tertio id ipsum non obscure significatum reperias. Quænam igitur rogo hinc diuinæ Sapientiæ subtilitas? Principio magnæ apud homines sapientiæ putatur esse consilium, si tectis & occultis insidiis, versutus hostis capiatur. hoc autem consilio vsus est Dei Filius, ad diabolum circumueniendum. Siquidem assumptæ in eo naturæ

Cap. 3. lib. 9.
de Trinit.

Cap. 1.

infr-